

УДК 373.3.091.33-027.22:78

РУДА Галина Станіславівна –
аспірантка кафедри педагогіки мистецтва і
фортепіанного виконавства
Національного педагогічного університету
імені М. П. Драгоманова
e-mail: galyashut@ukr.net

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЕФЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ МУЗИЧНИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В ПРОЦЕСІ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. У розвитку здібностей дитини музичне мистецтво посідає провідне місце, воно розширює коло інтересів дітей, збагачує мову, стимулює інтелектуальну діяльність (активізує логічне мислення, розвиває аналітичне сприйняття). Одним із пріоритетних завдань сучасного суспільства є створення умов, які здатні забезпечити виявлення і розвиток музичних здібностей учнів початкової школи. Для того, щоб досягти ефективного розвитку музичних здібностей в умовах загальноосвітнього навчального закладу, необхідно створити належні педагогічні умови для розкриття індивідуальних особливостей кожної дитини, задоволення пізнавальних потреб та інтересів, використовувати особистісно зорієнтований підхід до організації педагогічного процесу задля ефективного навчання та розвитку кожного учня. Педагогічні умови розвитку музичних здібностей молодших школярів визначаються, в першу чергу, самою професійною сферою, яка має неоднозначний та багатоаспектний характер.

Таким чином, постає питання про організацію такого навчання, яке могло б забезпечити ефективний розвиток музичних здібностей учнів початкової школи в процесі ігрової діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останнім часом активізувались теоретичні дослідження різних напрямків інтеграції змісту педагогічної освіти, її методологічних засад (А. Андрущенко, І. Зязюн, В. Лутай); дидактичних і методичних основ забезпечення ефективності освітнього процесу засобами інтеграції знань (В. Бондар, Л. Куненко, Н. Ничкало, В. Сластьонін, О. Савченко); загальних питань впровадження інтеграційних підходів у галузі музично-педагогічної освіти (Л. Арчажникова, О. Бузова, О. Єременко, А. Козир, Л. Коваль, Г. Падалка, О. Ростовський, О. Рудницька).

Проблему створення педагогічних умов розглядають такі сучасні дослідники: І. Гапійчук, А. Гончаренко, Н. Бушуєва, О. Братанич, Л. О. Єременко, А. Козир,

Л. Нечволд, Г. Падалка, Г. Сіліна, О. Сушенцев, В. Холоденко, С. Яценко. Умови інтегрованого навчання, зокрема навчання музики майже не розглядаються.

Мета статті – визначити педагогічні умови ефективного розвитку музичних здібностей учнів початкової школи в процесі ігрової діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Падалка Г. М. в монографії «Педагогіка мистецтва» розглядає особливості, сутність педагогічних умов навчання мистецтва. Поняття «педагогічні умови навчання мистецтва» науковець розкриває таким чином: «це цілеспрямовано створені чи використовувані обставини мистецького навчання, що забезпечують можливість досягнення його результативності». Педагогічні умови науковець розглядає як складову частину методики [7]. Серед першочергових умов Г. Падалка визначає такі педагогічні умови, як: створення позитивної атмосфери навчання; досягнення діалогових засад взаємодії учителя й учнів у навчальному процесі; забезпечення пріоритету практичної діяльності. Педагогічні умови науковець розглядає як складову частину методики [9]. Ми дотримуємося думки, що педагогічні умови являють собою певний комплекс обставин, необхідних для підвищення рівня розвитку музичних здібностей учнів початкової школи в процесі ігрової діяльності.

Проаналізувавши науково-методичну літературу ми виявили, що науковцями розглядається широке коло умов. Так, наприклад, для успішної реалізації навчального процесу сучасними авторами пропонуються такі умови: забезпечення комплексної системи взаємозв'язків у змісті, формах і методах педагогічного процесу, між його складовими та етапами здійснення; врахування специфіки класного колективу, створення атмосфери довіри, доброзичливості, поваги до особистості; організація активної діяльності учнів; розробка змісту роботи, який забезпечував би її цілісність, систематичність, послідовність; використання комплексу відповідних методів

і засобів навчання.

В результаті нашого дослідження однією з важливих педагогічних умов визначено активізацію мотиваційної спрямованості молодших школярів до музичної діяльності.

Мотиваційна спрямованість особистості на музичну діяльність передбачає єдність управління мотивацією та створення умов, що дають змогу молодшим школярам самим регулювати навчально-пізнавальну діяльність. В основі продуктивного учіння лежать позитивні мотиви, здібності та потреби учнів, умовою їх розвитку є активна самостійно-пошукова діяльність. Однак ні мотиви, ні потреби безпосередньо не регулюють діяльність учнів, вони реалізуються за допомогою педагогічних стимулів [7].

Сутністю цієї педагогічної умови у галузі музичного виховання є прищеплення дітям любові та інтересу до музики, розвиток їх музичних здібностей та художнього смаку. Найкоротшим та найбільш дієвим шляхом до здійснення цього завдання є активна діяльність самих дітей, їх безпосередня участь у виконанні музики.

Ця педагогічна умова спрямовується на взаємодію між вчителем й учнем у навчально-виховному процесі, що ґрунтується на принципах гуманізації й особистісного орієнтування. Вона передбачає вибір характеристик навчання й виховання як спілкування, в якому не існує різкої поляризованості позицій учня й вчителя, перетворення навчально-виховного процесу на взаємодію, співробітництво, використання в ньому нових технологічних засобів та методів педагогічного й виховного впливу. Це сприяє стимулюванню активності, самостійності, ініціативи дітей, а також поєднанню творчої свободи й спрямування діяльності учнів, емоційності та виразності спілкування з проявами поваги й доброзичливості у діяльності учасників педагогічного процесу.

Враховуючи специфіку молодшого шкільного віку, доцільно, на наш погляд, застосовувати не окремі пошукові методи, а поєднати їх у систему, що сприятиме як створенню мотивації до музичної діяльності, так і її закріпленню у практично-творчій діяльності самих учнів.

З метою розвитку у молодших школярів мотиваційної спрямованості до опанування знань, умінь і навичок особлива увага приділяється стимулюванню їх до активної участі в музичній діяльності, розвитку в них суб'єктної позиції у процесі власного музичного становлення. Адже позитивна динаміка у розвитку мотивації учнів є

можливою лише за умови єдності їх виявів. Зокрема, для розвитку мотиваційної спрямованості молодших школярів, підвищення їхньої внутрішньої активності у процесі ігрової діяльності необхідно: залучати школярів до творчих завдань, організовувати з ними бесіди на теми, що пов'язані з різними видами музичної діяльності.

Мотиваційне спрямування учнів початкової школи до музичної діяльності сприяє їхньому повноцінному й гармонійному розвитку, повною мірою забезпечує емоційне проживання школярів цієї діяльності. Тому ми пропонуємо здійснювати систему таких типів уроків: уроки інтегровані, сюжетно-ігрові, ігрові, творчо-продуктивні, уроки-проекти. Застосування різних типів уроків дає змогу зберігати високий інтерес учнів до навчально-пізнавальної діяльності.

Однією з важливих проблем для успішного навчання в початковій школі є психологічний комфорт учнів на уроках музики. Психологічний комфорт необхідний не тільки для розвитку дитини і засвоєння нею знань, від цього залежить фізичний та емоційний стан дітей, що, в свою чергу, теж сприяє успішному навчанню, забезпеченню якісного засвоєння знань.

Тому важливою педагогічною умовою розвитку музичних здібностей учнів початкової школи в процесі ігрової діяльності є забезпечення психологічного комфорту дітей під час музичних занять.

Психологічне налаштування перед будь-яким видом діяльності – важлива складова психологічного комфорту при подальшій роботі, в тому числі, і у навчанні. Чи буде в класі психологічний комфорт або дискомфорт, залежить від учителя, особливо це помітно у початковій школі. Ця умова спрямована на відсутність емоційної напруги на уроках музичного мистецтва, на досягнення позитивного ставлення до навчального процесу, забезпечує позитивний настрій на урок музичного мистецтва.

Психологічний комфорт під час музичних занять – означає, що учні перебувають у стані духовного комфорту: рівноваги, спокою, захищеності; вони задоволені своїм буттям, оптимістичні. У стані емоційного комфорту діти характеризується оптимістичним світосприйняттям, вони вірять у прихильність до неї оточуючих, відкриті для контактів. Це позитивно позначається на всіх сферах життєдіяльності, підвищує працездатність, посилює активність, упевненість, віру у свої можливості, сили.

Психологічний комфорт залежить від того, як педагог підтримує дітей, забезпечує їх успіхи в різних видах музичної діяльності. Про стан емоційного комфорту, захищеності, зручності свідчить те, як учні переживають задоволення успіху, безпеки, свою значимість для інших, унікальність. Усе це є фундаментом для позитивного особистісного зростання, активізації саморозвитку, підтримки самооцінки. Створення атмосфери психологічної розрядки учнів у навчально-виховному процесі мистецької освіти народжується там, де вчитель стає одноступенем, другом дитини, бачить у ній людину, яка вступає у світ пізнання, творчості, де вчитель уміє відчути духовний світ учня, його бачення всього, що нас оточує. Дотримання цієї умови орієнтує вчителів на забезпечення конструктивного використання природної дитячої потреби в хорошому ставленні до неї для заохочення розвитку позитивних задатків і прагнень, такого характеру взаємодії, при якому дитина зможе реалізуватися, отримати впевненість у своїх діях [1].

Створення психологічного комфорту під час музичних занять є однією з базових умов організації навчального процесу в загальноосвітніх школах. Створення комфортного середовища на уроках музики сприяє активному використанню музичної комунікації, яка є важливою складовою в музичній діяльності. Дотримання цієї умови орієнтує на інтенсифікацію творчих чинників, що сприяють вияву власної системи цінностей учня, виявляють індивідуальні якості й відповідно до них відбувається опанування музичного матеріалу через призму власного відчуття. Розроблення вказаної педагогічної умови пов'язане з удосконаленням існуючих форм і методів музичних занять і полягає у створенні взаємодії учнів і вчителя у навчальному процесі, у розумінні прекрасного, створенні музично-художнього образу. Дотримання цієї умови зумовлене тим, що саме у молодшому шкільному віці учні знаходяться під загрозою відсутності емоційного відчуття. Це обумовлено тим, що сьогодні поведінка й мислення учнів стає більш розумною та чіткою, продуманою. Для того, щоб учні могли перебувати в атмосфері творчості, відкритості, необхідною є продумана система педагогічної роботи, завдяки якій виховні можливості культури були б максимально затребувані. Одне із досягнень позитивної атмосфери на уроках музики залежить від того, чи зможе вчитель захопити учнів темою уроку, пробудити і підтримувати творче ставлення та

пізнавальний інтерес до музичної діяльності. Така атмосфера вкрай необхідна тому, що вона мотивує розвиток музичних здібностей, які дозволяють передати свої відчуття, знання, ставлення та дозволяють зрозуміти іншого суб'єкта творчого середовища. Створення такої атмосфери можливо, якщо будуть об'єднані зусилля учнів і вчителя у досягненні єдності навчальних дій, підходів і методів, спрямованих на найбільш повний і успішний розвиток емоційно-вольових якостей особистості підлітка. Забезпечення психологічного комфорту на уроках музики сприяє закріпленню позитивного ставлення до навчального процесу, позитивний настрій, настанову на активне здобування знань, умінь та навичок, надихає на успіхи школярів у концертному виконанні, стимулює мотивацію накопичення музичного досвіду.

Наступною педагогічною умовою нашого дослідження є *забезпечення комплектування груп у позакласній роботі, пов'язаних з врахуванням вікових особливостей.*

Основною формою організації музичного навчання в школі є урок. Безпосередньо на уроці музичного мистецтва іде цілеспрямована робота по розвитку музичних здібностей учнів. Музичне навчання в школі не обмежується рамками тільки уроку, навіть проведеного на самому високому методичному та професійному рівні. Позакласна робота має великий потенціал в розвитку музичних здібностей молодших школярів. Згідно нашого дослідження, вона має бути тісно пов'язаною з уроками музики і, безперечно, спланованою. Участь в позакласній роботі відкриває перед школярами можливість поглиблено займатися тим, що їм подобається, краще розвивати музичні здібності. У процесі роботи з учнями в позакласній роботі виникає можливість більше залучати їх до музики, розвивати музичні здібності.

На основі врахування індивідуальних особливостей молодших школярів ми утворювали групи в позакласній роботі. У результаті цього має підвищуватися ефективність здійснення індивідуальної роботи з дітьми різного віку, покращуються взаємини між дітьми й атмосфера психологічного комфорту, відбувається взаємний обмін досвідом між дітьми.

Комплектування різновікових груп передбачає такі підходи:

1. Комплектування груп на основі врахування музичних інтересів та музичною підготовленістю. У таких групах легше використовувати колективно-орієнтовані

методи навчання, однак складніше забезпечувати індивідуальний підхід до дітей;

2. Комплектування на основі врахування вікових особливостей музичного розвитку. Сформовані за цим критерієм групи об'єднують дітей від наймолодшого до найстаршого шкільного віку, що забезпечує можливості для індивідуальної роботи з ними, полегшує процес передавання побутового і навчального досвіду від старших учнів до молодших, створює атмосферу психологічного комфорту;

3. Комплектування за розвитком музичних здібностей : за розвитком музично-слухового уявлення, ладового та музично-ритмічного чуття. Завдяки цьому у групах об'єднуються близькі за віком та за музичним розвитком діти, що дає змогу в основному зберегти режим їхнього життя;

4. Комплектування на основі врахування родинних стосунків. Об'єднання в одній групі братів і сестер створює відчуття захищеності, емоційної безпеки як у період адаптації, так і протягом усього навчання в початковій школі

В результаті дослідження, ми дійшли висновку, що робота у різновікових групах ґрунтується на тих самих принципах, що й в одновікових, однак потрібно якнайдоцільніше поєднати спільні ігри, спостереження, працю молодших і старших учнів з видами діяльності, які переважають у дітей одного віку. Особливих зусиль слід докласти до організації загальних форм навчання дітей.

Створення груп повинені не тільки забезпечувати учнів міцними знаннями, закріпити вміння і навички, одержані на уроках музики за програмою ЗОШ, але й розвинути їх музичні здібності, емоційну сферу, використовуючи спеціальну спрямованість. Проводячи заняття гуртка в позакласній роботі, враховуючи вікові особливості учнів, потрібно зосереджувати увагу на прилучення школярів до духовного багатства народу, розвитку ціннісних орієнтацій, формуванні у них музичного інтересу, потреби до співу та підвищенні якісного рівня вокального інтонування в процесі роботи над музичним образом щоб розвивати ладове, музично-ритмічне чуття та музично-слухове уявлення.

У формулюванні навчальних завдань, в різновікових групах використовуються свої підходи. Належні взаємини у педагога встановлюються тільки з найактивнішими і самостійними дітьми, інші або наслідують дії своїх товаришів, або виконують завдання на свій розсуд. Заняття з школярами різного віку

доцільно розв'язувати загальні навчальні завдання, а конкретні — на заняттях з групою дітей одного віку.

Найважливішим засобом розвитку особистості, її життєвої компетентності, на наш погляд, є діяльність. В результаті дослідження було встановлено, що потрібно активізувати діяльність, для того щоб розвивати музичні здібності. Урок музичного мистецтва – це співтворчість вчителя й учня, діяльність яких ґрунтується на взаємодії й діалозі, що забезпечує найбільшу сприйнятливості і відкритість до впливу один на одного. Удосконалення процесу навчання, підвищення його розвивальних і виховних можливостей викликає максимум уваги до формування інтересів у школярів до музики. Тому наступною педагогічною умовою є *опора на інтереси і потреби дітей в музичній діяльності.*

З перших років перебування в школі процес навчання музики створює базу для розвитку й розкриття всіх творчих можливостей, інтересів і здібностей учнів. Інтереси молодших школярів розвиваються на основі потреб пізнання дійсності. І хоч діти не все розуміють у навколишньому світі, вони готові все сприйняти і зрозуміти. Підсвідомо у дитини виникає інтерес, який набуває значення нового стимулу до навчання.

Захопити молодших школярів, розбудити їхній інтерес до музичної діяльності – найперша умова успішної роботи з формування інтересу молодшого школяра до музики. Відомо, що увага учнів початкових класів розвинута слабо, тому в процесі уроку слід частіше змінювати різні види навчальної діяльності, в результаті чого учні, сприймаючи музичні твори, одержують комплексні знання з музичної грамоти, слухання музики й хорового співу. Інтерес до музики особливо яскраво викликає ігрова діяльність дітей музикування. О. Ростовський, О. Лобова, В. Островський та М. Сидор творчі завдання зосереджують навколо таких модулів: – придумати супровід, танцювальні (виражальні) рухи до музичного твору; – співати із жестами, рухами, в особах.

Дотримання цієї педагогічної умови передбачає залучення молодших школярів до усіх видів музичної діяльності – до співу, слухання музики, музично-ритмічних рухів, до гри на музичних інструментах, до музичних ігор, на основі емоційно-образного та усвідомленого сприйняття, виробити вміння давати оцінку почутим музичним творам, співпереживати, за власним бажанням брати участь в будь-якому виді музичної діяльності, сприяти глибокому та

свідомому засвоєнню матеріалу і розвитку на цій основі музичного інтересу, розвивати в учнів все те, що закладено в них від природи, при цьому враховуючи інтереси, та спираючись на потреби та схильності молодших школярів до певних видів музичної діяльності, на основі різних природних завдатків розвивати музичні здібності, сприяти загальному розвитку.

Розвиток інтересу до музичної діяльності починається з раннього віку і триває довгі роки. Цей процес проходить різні етапи, кожен з яких має свої особливості. Для розвитку творчої особистості засобами музичного мистецтва необхідно в першу чергу розвинути у дитини почуття причетності до музичного звучання, виховати стійкий інтерес до музики, прагнення до її розуміння. Через захопленість музикою, творчою діяльністю у дітей формується інтерес до життя, пізнання його явищ, розвивається художньо-образне мислення, здатність естетичного споглядання.

Одним із найважливіших завдань музичного виховання в школі є розвиток слухацької музичної культури учнів, тому що сьогоденний учень у майбутньому, безумовно, слухач, який виявлятиме свої інтереси і смаки в повсякденному житті. Від розвиненості слухацької музичної культури залежить, чи буде людина сама удосконалювати свій внутрішній світ, спілкуючись з мистецтвом, чи ні, сприймаючи тільки суто розважальну музику. Саме вчитель має розвивати в учнів потребу до сприйняття музики, тим самим збагачуючи їх внутрішній світ.

Розвиток музичного інтересу молодших школярів до музичної діяльності як частини її загальної духовної культури, дозволяє розширити коло мистецьких знань учнів, підняти на вищій щабель навчально-виховний процес, забезпечити належні умови для музичного розвитку школярів. Стійкий інтерес до музичної діяльності буде сприяти реалізації розвитку музичних здібностей. Практична участь школярів у різних видах музичної діяльності, формування, виявлення та закріплення інтересу зробить для них світ музики доступнішим, зрозумілішим і життєво необхідним.

Розвиток музичної діяльності завжди був одним з важливих завдань, що стоять перед педагогами навчальних закладів, тому що саме молодший шкільний вік є сенситивним по відношенню до розвитку музичних здібностей. Розвиток і вдосконалення музичних видів діяльності є одним із складних і, разом з тим, найцікавіших розділів роботи педагога по

реалізації здібностей дітей молодшого шкільного віку.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. В результаті нашого дослідження, ми дійшли висновку, що визначенні нами педагогічні умови є необхідні і достатні для ефективного розвитку музичних здібностей учнів початкової школи в процесі ігрової діяльності. Окреслені нами педагогічні умови сприяють реалізації педагогічної стратегії розвитку і цілісно охоплюють навчально-виховний процес, можуть становити підґрунтя застосування методик, враховують специфіку загальної музичної освіти.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Аникеева Н. П. Психологический климат в коллективе / Н. П. Аникеева. – М.: Просвещение, 1989. – 224 с.
2. Братанич О. Г. Педагогічні умови диференційованого навчання учнів загальноосвітньої школи / О. Г. Братанич. – Кривий Ріг, 2008. – 20 с.
3. Бурлина Е. Я. О понятии «музыкальный интерес» / Е. Я. Бурлина. – Л., Музыка. 1975. – 56 с.
4. Бушуєва Н. О. Педагогічні умови формування навчальної мотивації дітей шестирічного віку / Н. О. Бушуєва. – Кривий Ріг, 2008. – 45 с.
5. Масол Л. М. Концепція загальної мистецької освіти / Л. М. Масол // Мистецтво та освіта. – № 1, 2004. – С. 12–14.
6. Нечволд Л. І. Педагогічні умови впровадження робочих зошитів з друкованою основою в процесі індивідуалізації навчання школярів / Л. І. Нечволд. – Харків, 2002. – С. 20–41.
7. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва (Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін) / Г. М. Падалка. – Київ: Освіта України, 2008. – 274 с.
8. Сіліна Г. О. Педагогічні умови формування психосоціальної компоненти здоров'я молодших школярів / Г. О. Сіліна. – Київ, 2008. – 243 с.
9. Теорія та методика мистецької освіти. Наукова школа Г. М. Падалки: [колективна монографія] / під наук. Ред.. А. В. Козир. – К.: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2010. – С. 168–181.
10. Теплов Б. Избранные труды: В 2 т. / Б. Теплов. – М.: Педагогика, 1985. – Т. 1. – 328 с.

REFERENCES

1. Anykееva, N. P. (1989). *Psikhologicheskyy klymat v kolektyve*. [The psychological climate in the team]. Moscow.
2. Bratanych, O. H. (2008). *Pedahohichni umovy dyferentsiiovanooho navchannia uchniv zahalnoosvitnoi shkoly*. [Pedagogical conditions of

differentiated teaching of pupils of a secondary school]. Kryvyi Rih.

3. Burlyna, E. Ia. (1975). О поніатту «muzukalnoi ynteres». [About the concept of «musical interest2]. Leningrad.

4. Bushuieva, N. O. (2008). *Pedahohichni umovy formuvannia navchalnoi motyvatsii ditei shestyrichnoho viku*. [Pedagogical conditions of formation of educational motivation of children of six years of age]. Kryvyi Rih.

5. Masol, L. M. (2004). *Kontsepsiia zahalnoi mystetskoi osvity*. [Concept of general artistic education]. Kyiv.

6. Nechvold, L. I. (2002). *Pedahohichni umovy vprovadzhennia robochykh zoshytiv z drukovanoiu osnovoiu v protsesi individualizatsii navchannia shkoliariv*. [Pedagogical conditions for the introduction of working notebooks with printed matter in the process of individualization of pupils' training]. Kharkiv.

7. Padalka, H. M. (2008). *Pedahohika mystetstva. (Teoriia i metodyka vykladannia mystetskykh dysyplin)*. [Pedagogy of Art (Theory and methodology of teaching artistic disciplines)]. Kyiv.

8. Silina, H. O. (2008). *Pedahohichni umovy formuvannia psykhosotsialnoi komponenty zdorovia*

molodshykh shkoliariv. [Pedagogical conditions of formation of psychosocial component of health of junior pupils]. Kyiv.

9. *Teoriia ta metodyka mystetskoi osvity. Naukova shkola H. M. Padalky: [kolektyvna monohrafiia]*. (2010). [Theory and methodology of artistic education. Scientific school G. M. Padalka]. Kyiv.

10. Teplov, B. (1985). *Yzbrannue trudu: V 2 t.* [Selected Works: In 2 t.]. Moscow.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

РУДА Галина Станіславівна – аспірант кафедри педагогіки мистецтва і фортепіанного виконавства Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова.

Наукові інтереси: теорія та методика музичного навчання.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

RUDA Halyna Stanislavivna – postgraduate student, Art Pedagogic and Piano Performance Department, National Pedagogical Dragomanov University.

Circle of research interests: musical education theory and methodology.

Дата надходження рукопису 15. 12. 2017 р.

Рецензент – д.п.н. професор В. Ф. Черкасов.

УДК 378+780

СТЕПАНОВА Людмила Василівна – викладач кафедри музичного мистецтва і хореографії Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського
e-mail: st.nova.mila@gmail.com

КРИТЕРІЇ ТА ПОКАЗНИКИ СФОРМОВАНOSTI ХУДОЖНЬО-ГЕРМЕНЕВТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Серед першорядних задач сучасної педагогіки вищої школи чільне місце займає проблема формування герменевтичних умінь майбутнього викладача. Уміння художньо-герменевтичного освоєння творів мистецтва, уміння їх вербальної інтерпретації є фаховою якістю викладача музики та хореографії, необхідною для кваліфікованого вирішення ним головних завдань педагогічної діяльності. Дослідження даної педагогічної проблеми ґрунтується на традиції вітчизняної педагогіки мистецтва, а також на ідеї і положеннях герменевтики як учення про інтерпретацію. В цьому сенсі ми продовжуємо лінію досліджень, яка вже започаткована у працях А. Линенко, В. Загв'язінського, А. Закірової, В. Краєвського, О. Олексюк, Г. Падалки,

О. Полатайко, О. Рудницької, С. Соломахи, С. Шипа та ін.

Обґрунтуванню необхідності застосування герменевтичних методів в педагогіці присвячено роботи, в яких визначаються методологічні та теоретичні основи педагогічної герменевтики (В. Загв'язінський, А. Закірова, В. Краєвський), позиціонується упровадження герменевтичного підходу в навчально-виховний процес як педагогічної умови формування інтерпретаційної культури майбутнього вчителя музики [3]. Науковці підкреслюють фундаментальне значення герменевтичного методу для мистецької педагогіки та визначають особливу цінність герменевтичного опрацювання художнього тексту, що сприяє цілісному сприйняттю, осягненню та розумінню художньо-естетичного образу, дає змогу